Arrangeren voor strijkers

Korte basis

STRIJK-INSTRUMENT	SLEUTEL + STEMMING	TRANSPOSITIE	
Viool	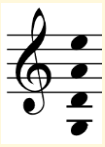	Geen	In strijkkwartet, strijkkwintet, strijkorkest, etc… zijn er altijd twee "1ste violen". In strijktrioformatie niet.
Altviool = Viola	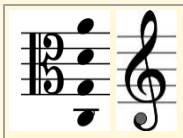	Geen	Bijna altijd geschreven in altsleutel (=utsleutel 3de lijn), soms gewoon in solsleutel.
Cello = Violoncello	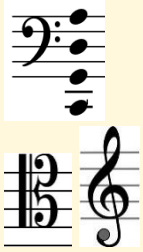	Geen	
Contrabas = Double Bass	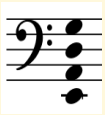	Klinkt 1 octaaf lager dan geschreven	Soms speelt contrabas in tenorsleutel of solsleutel. Sommige bassen kunnen tot de DO onder de laagste MI.

Interactieve site over instrumenten technisch: https://www.vsl.co.at/en/Violin/Range

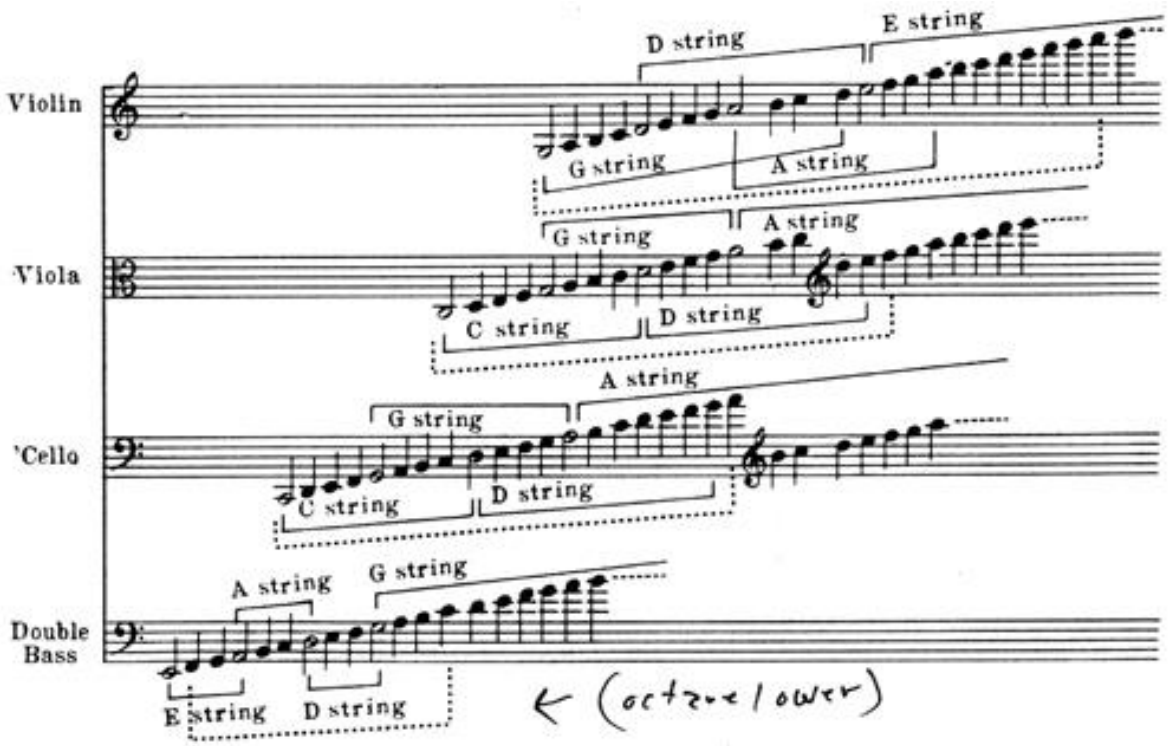

Homofoon schrijven: akkoordblokken

Vb. “America”, volkslied, hier in versie voor piano of, bv., SATB:

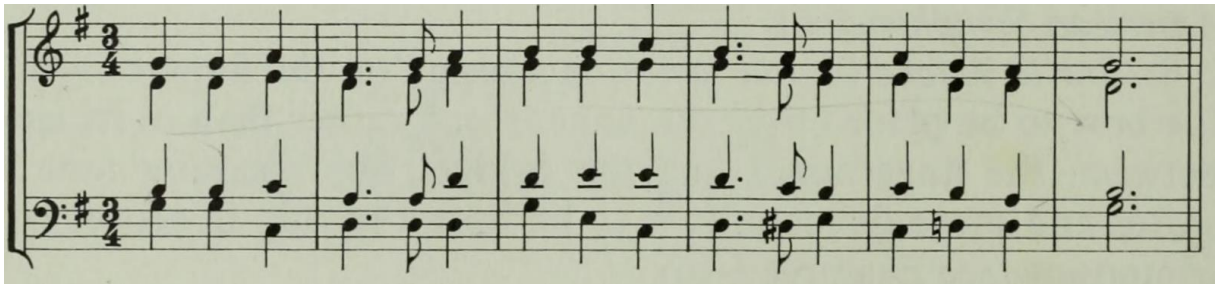

Dit ongewijzigd overzetten naar strijkkwartet zou uiteraard geen probleem vormen:

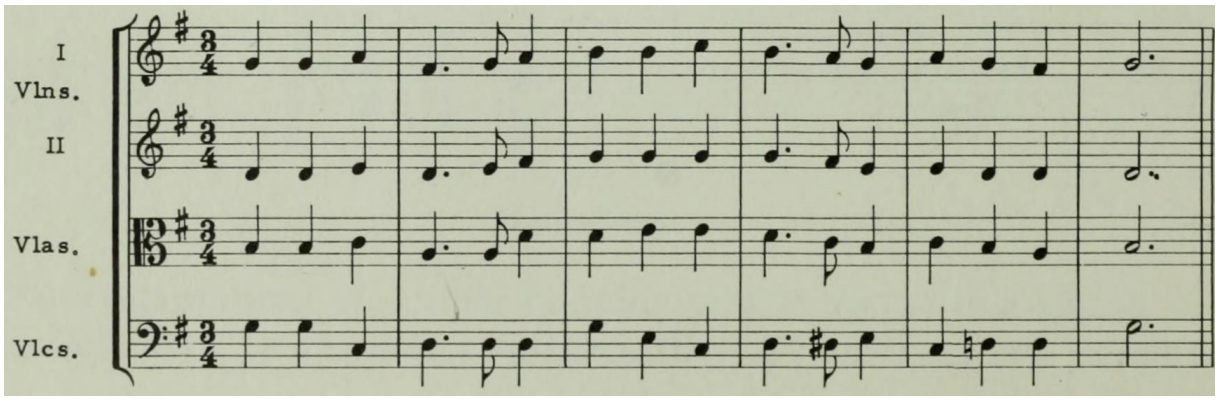

Schrijven we echter voor strijkkwintet (+ contrabas), zijn er meer opties:

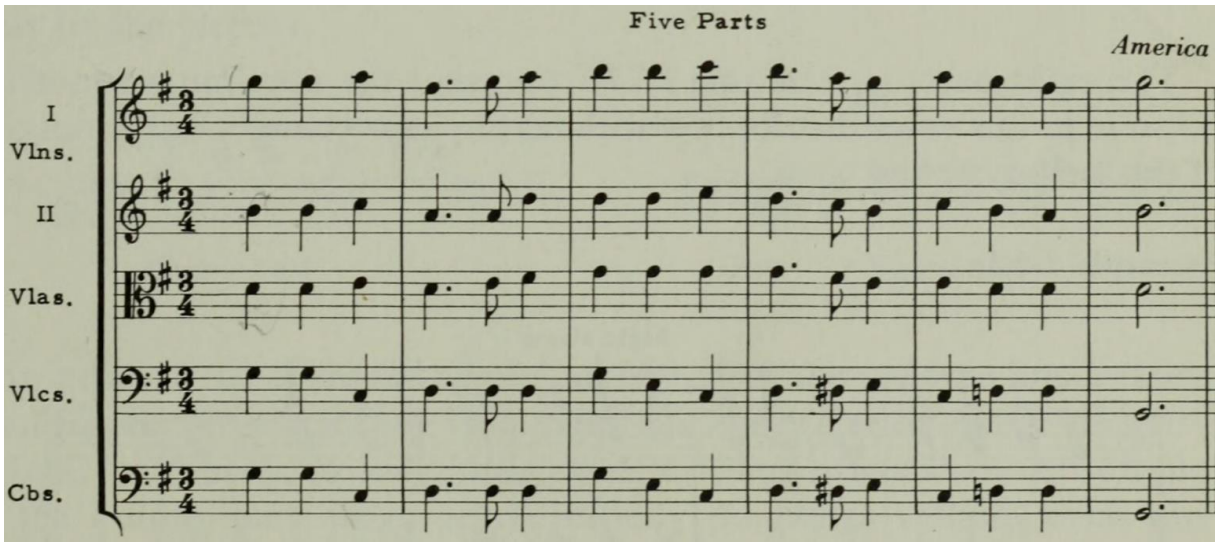

- Melodie octaaf hoger = meer aandacht!
- Harmonie (viool 2 en viola) van enge naar wijde ligging = opentrekken!
- Contrabas dubbelt cello octaaf lager (want octaverend instrument) = opentrekken!

Indien we uitbreiden naar strijksextet, kunnen we nog orkestraler denken:

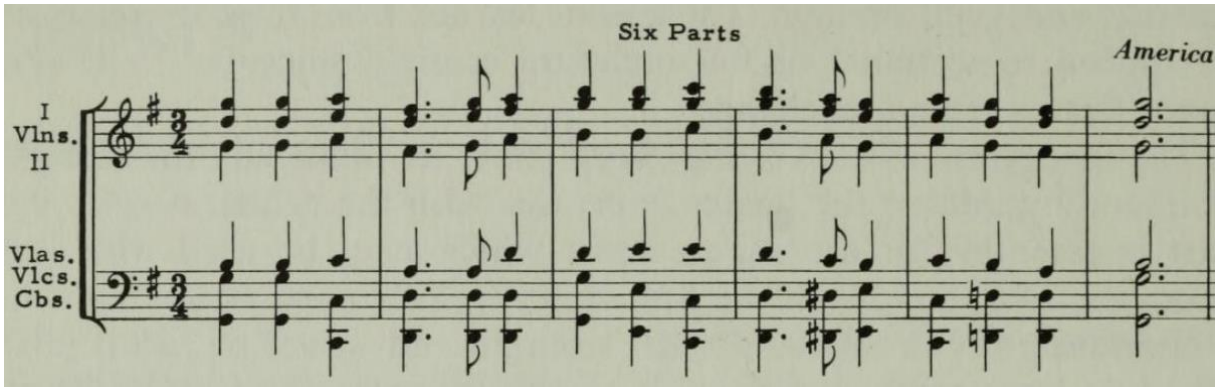

- De melodie kan bv. gedubbeld worden door een nieuwe 2de viool, of een nieuwe altviool.

Of ook:

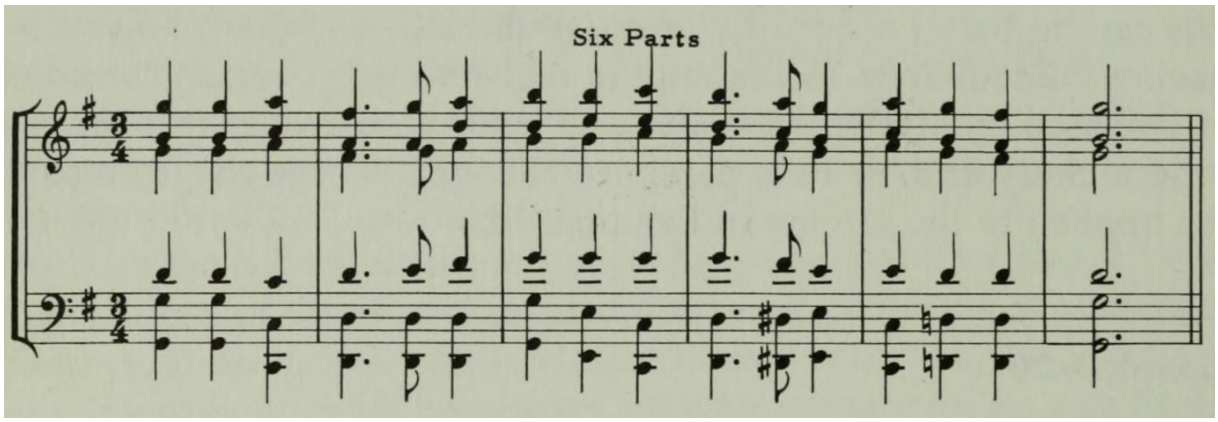

Arrangeren van piano naar strijkers

OCTAVEN

Vb. uit de Sonata Patétique van Beethoven, deel 1:

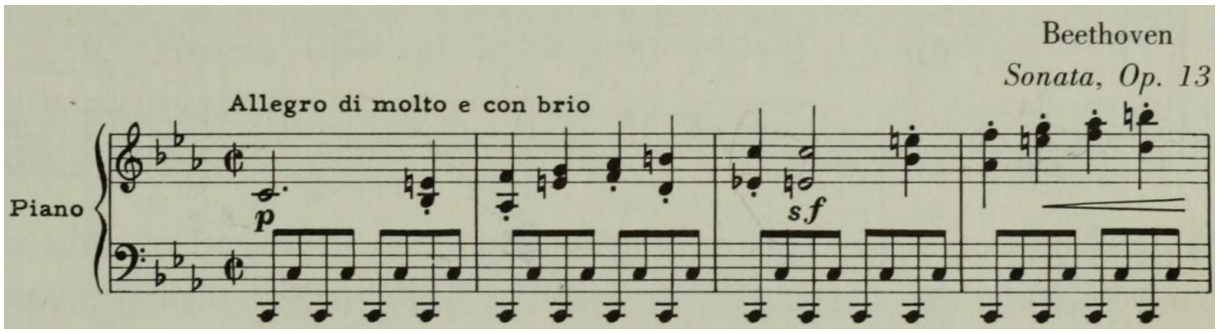

Een transcriptie voor strijkkwintet kan er als volgt uitzien:

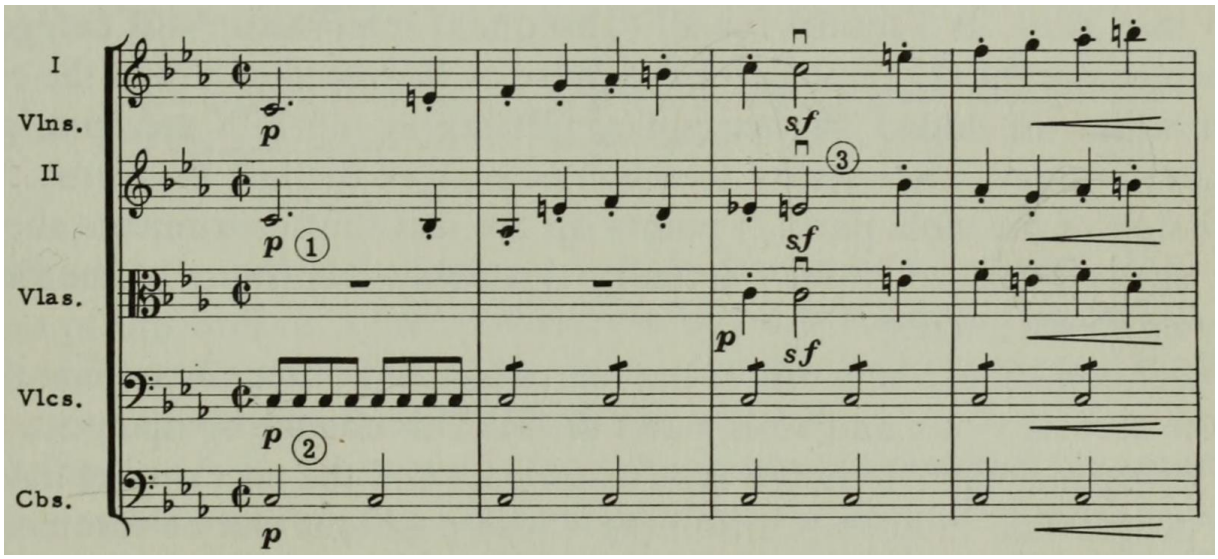

- Viola octaveert vanaf maat 3 = intenser!
- De piano tremolo verschijnt nu in een repetitief patroon op de cello op 1 noot ipv 2 = dit is idiomatischer voor cello en 'agressiever'
- De contrabas neemt het lagere octaaf (want octaverend instrument) van de piano voor z'n rekening, maar op andere, meer dragende manier.

Vervolg in de piano:

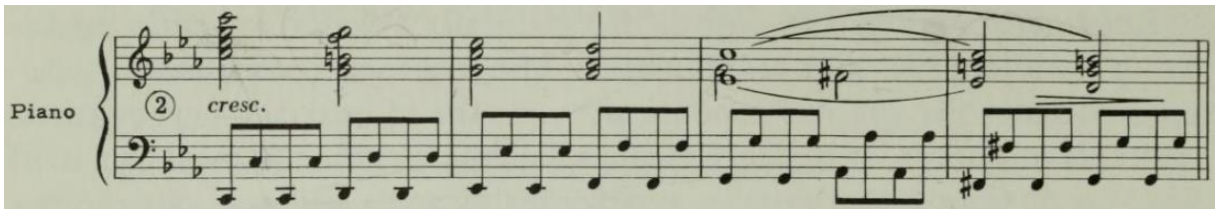

Vervolg in de strijkers:

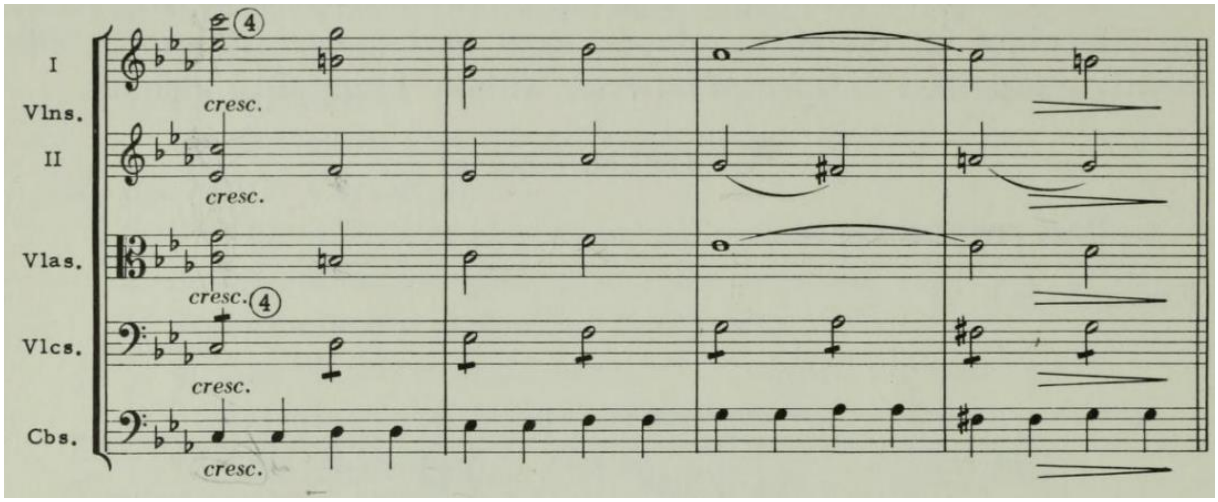

- Dubbelgrepen in violen 1, 2 en alt! (sixten werken bijzonder goed, gemakkelijk) = volheid!
- Cello zet achtste noten voort.
- Contrabas versnelt haar patroon = intenser!

Vb. uit Mendelssohn:

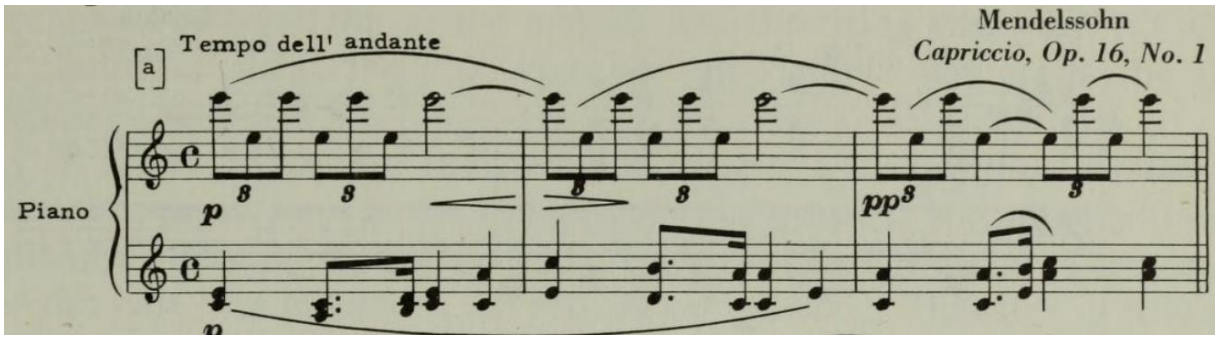

In een versie voor strijkers:

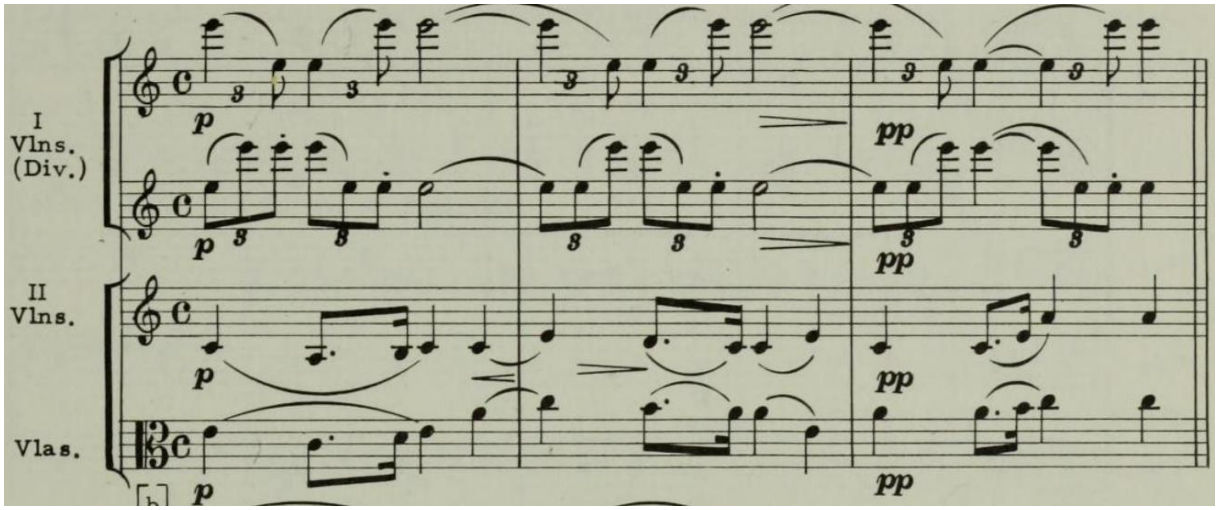

- Twee 1ste violen (indien een strijkorkest) omspelen de rechterhand van de piano vrij. Dit is violistieker, creatiever.
- De linkerhand is dan weer simpel te herverdelen.

Maar, net als in de Beethoven, valt zo'n octaaftremolo ook gemakkelijker te herschrijven voor bv. de 1ste en 2de viool:

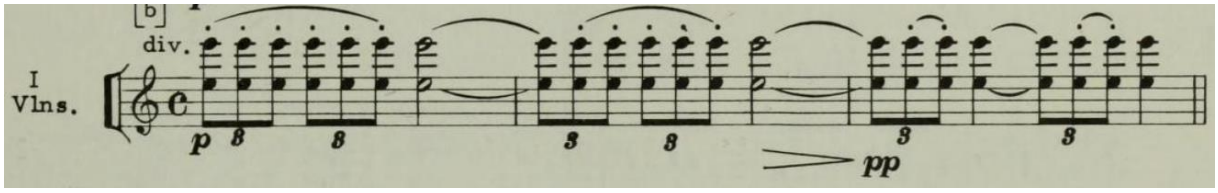

In dit vb. van Beethoven krijgt de linkerhand een speciale, versierde rol:

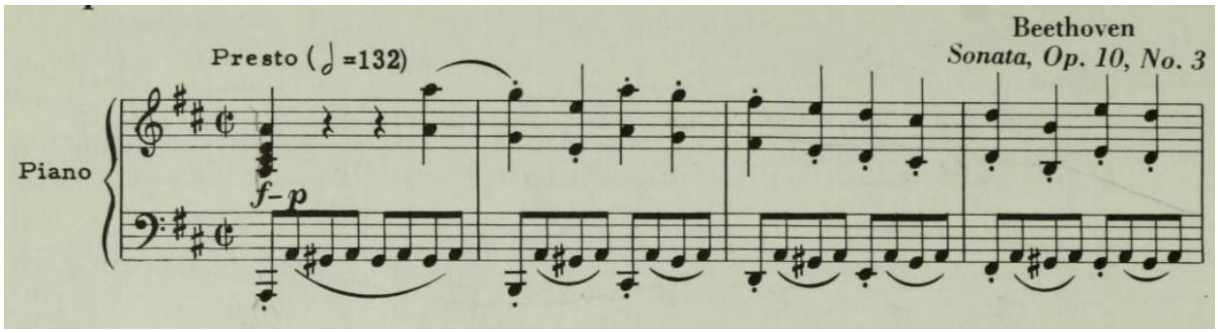

In een mogelijke versie voor strijkkwintet:

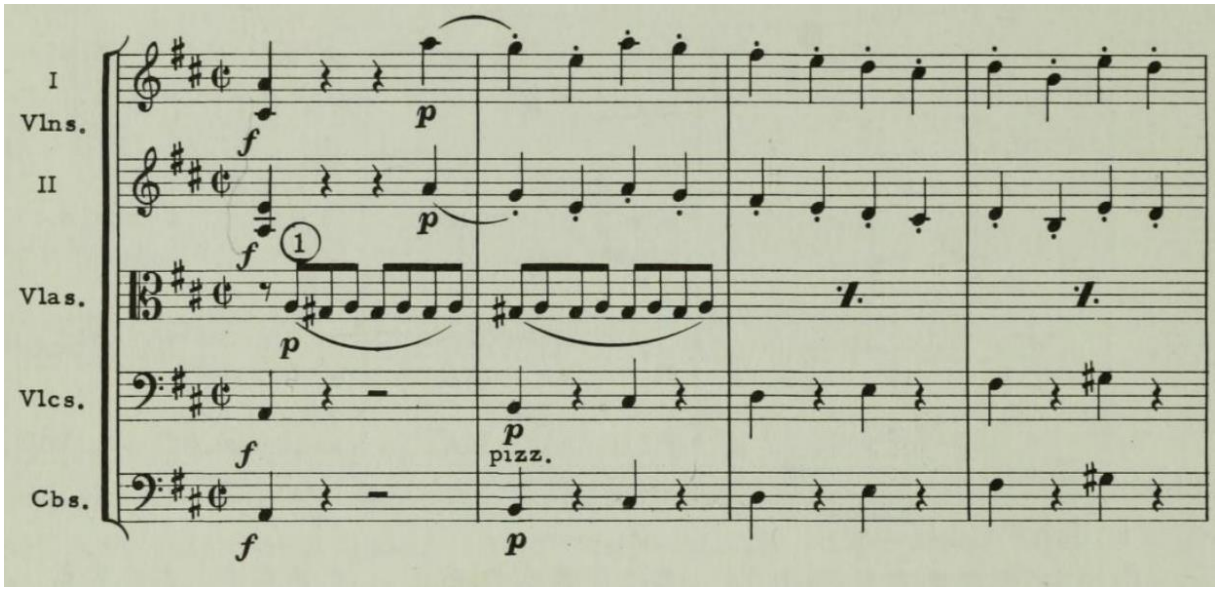

Ook hier wordt het patroon van de piano in tweeën gedeeld:

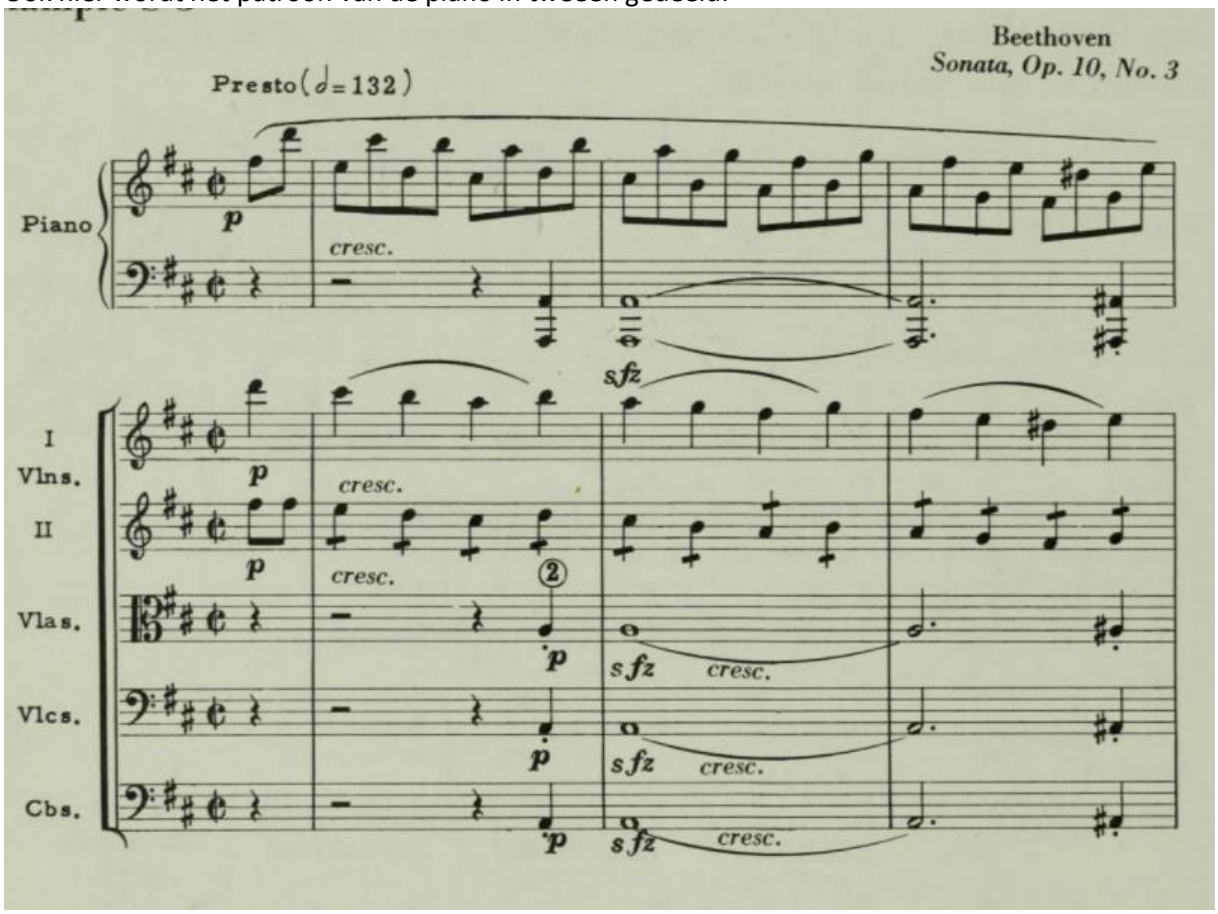

GEBROKEN AKKOORDEN

Example V-39

a. Piano Version

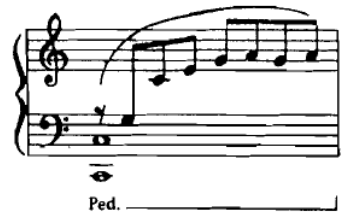

b. Three String Versions

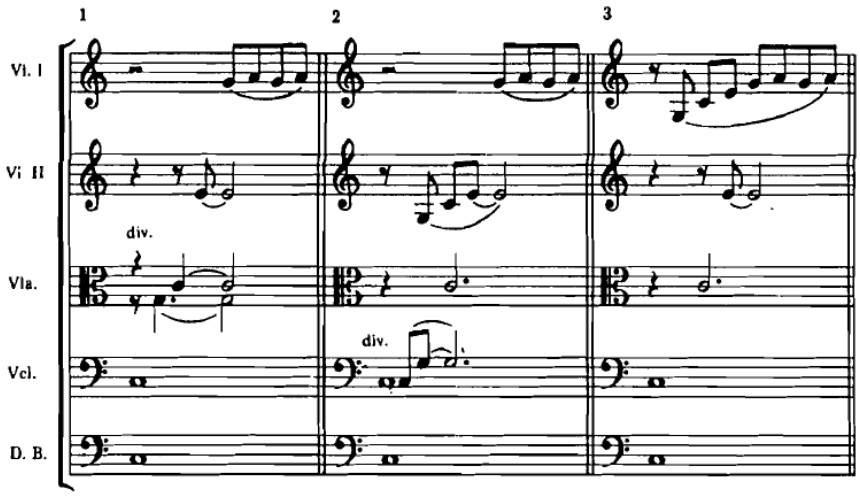

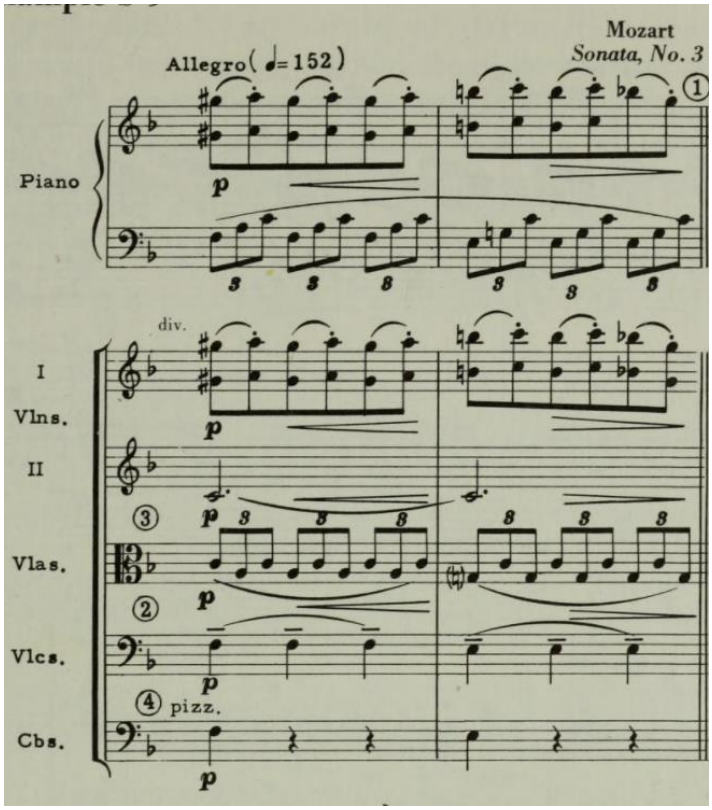

Vb. uit Schuberts *Winterreise*:

a. Piano Version

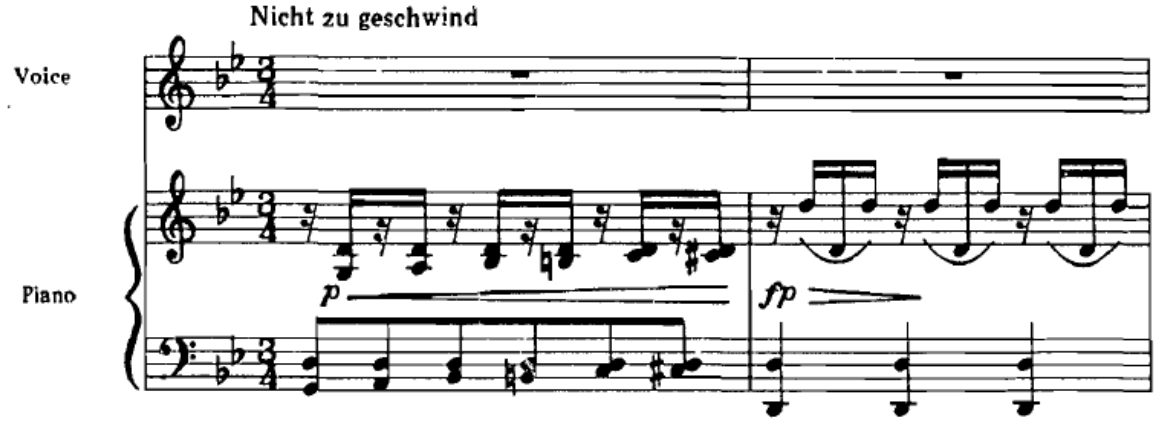

b. Two String Versions

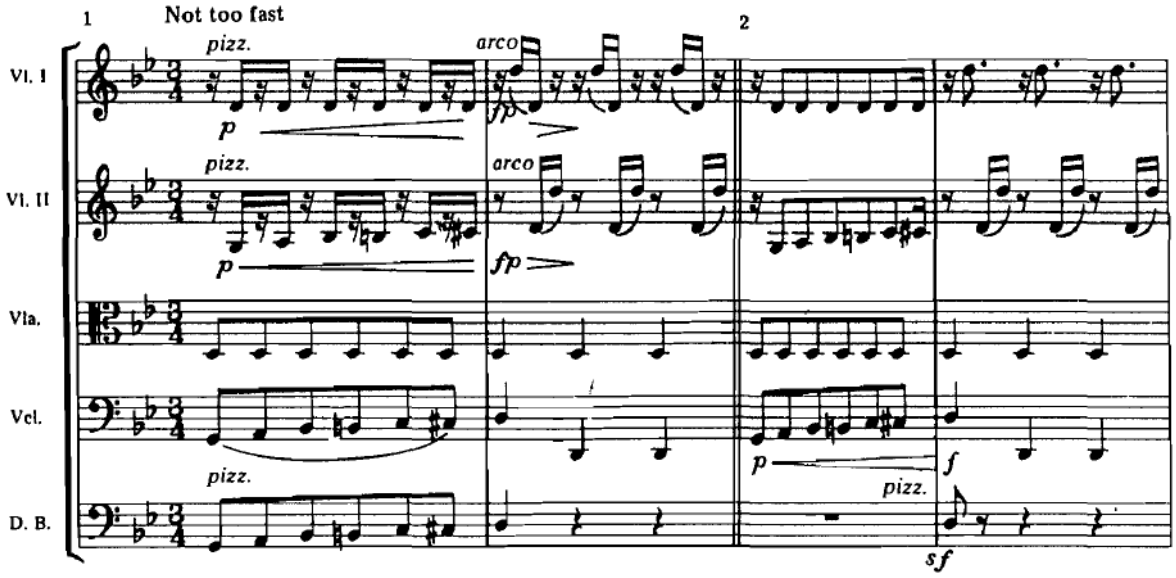

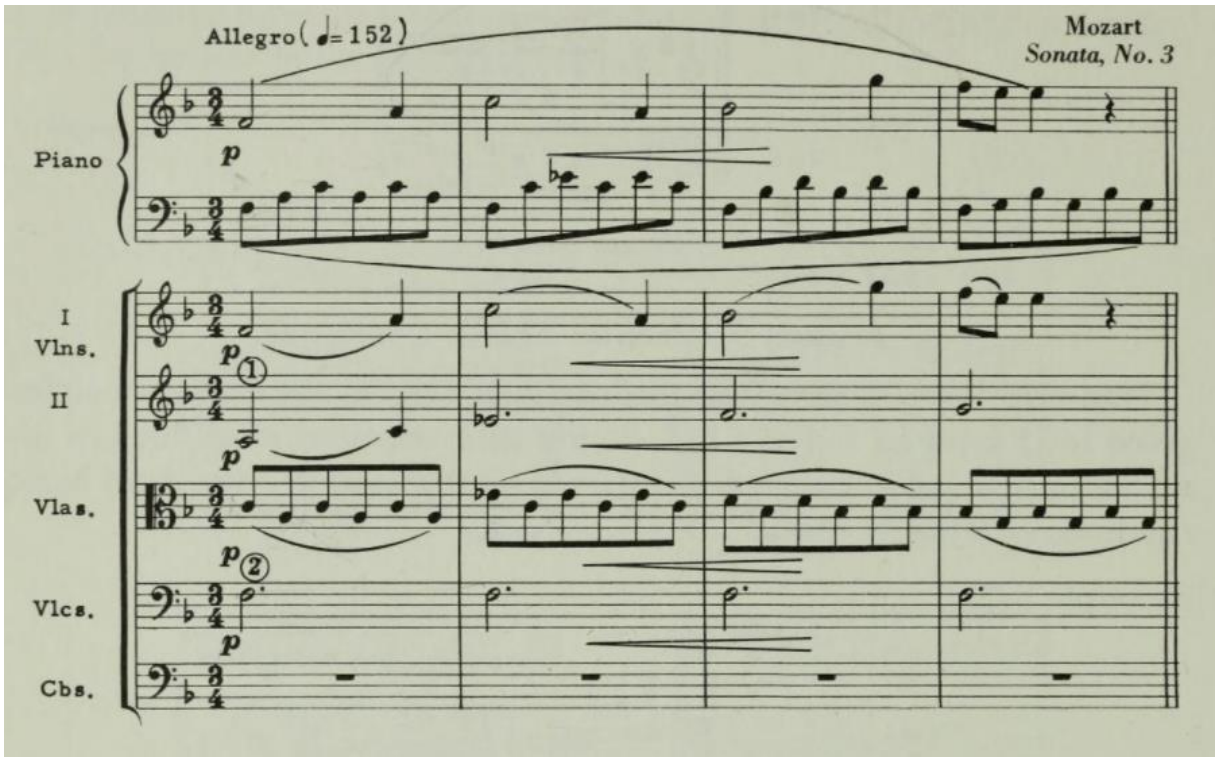
Allegro (= 152)
Mozart
Sonata, No. 3
Piano
I
Vlns.
II
Vlas.
Vlcs.
Cbs.

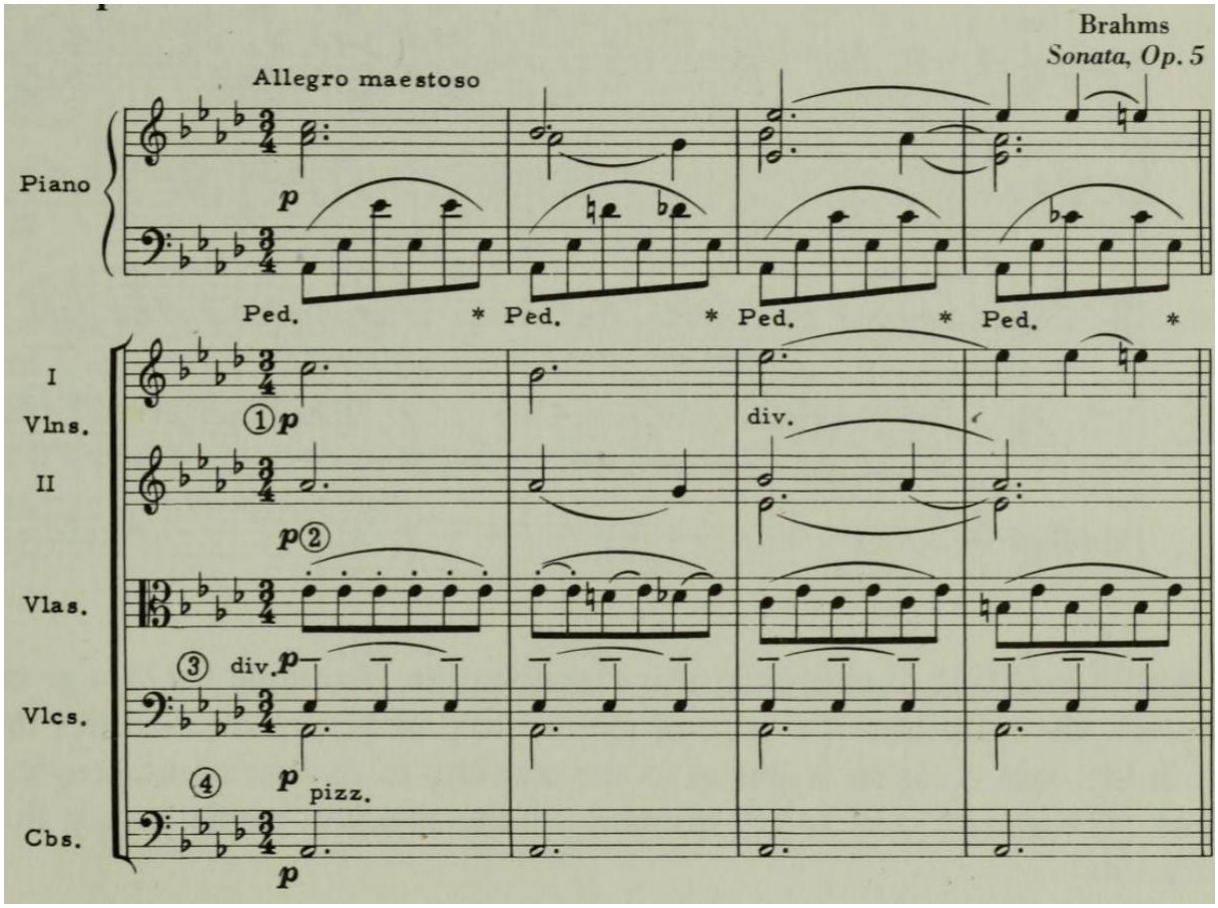
Brahms
Sonata, Op. 5
Allegro maestoso
Piano
Ped.
I
Vlns.
II
div.
Vlas.
div.
Vlcs.
pizz.
Cbs.

Example V-41. Brahms, An ein Veilchen, mm. 1-3

a. Piano Version (a good example for dovetailing) *(vervlechting, Verzahnung)*

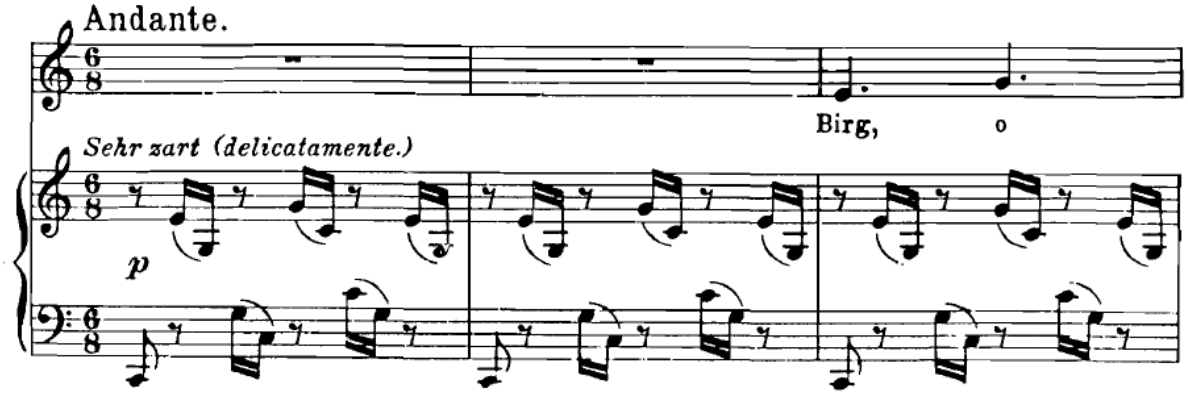

b. String Version

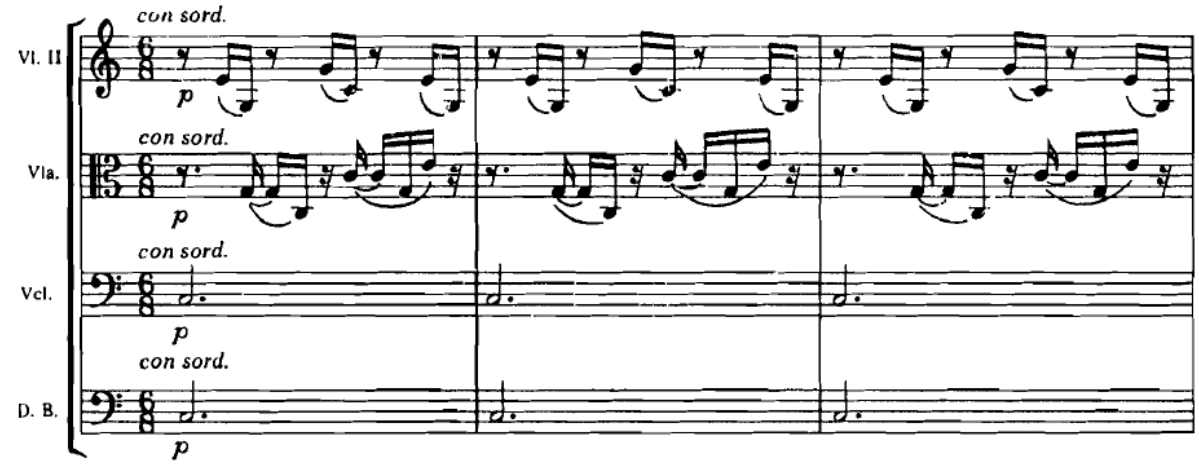

Example V-42. Brahms, 0 liebliche Wangen, mm. 1-3

a. Piano Version

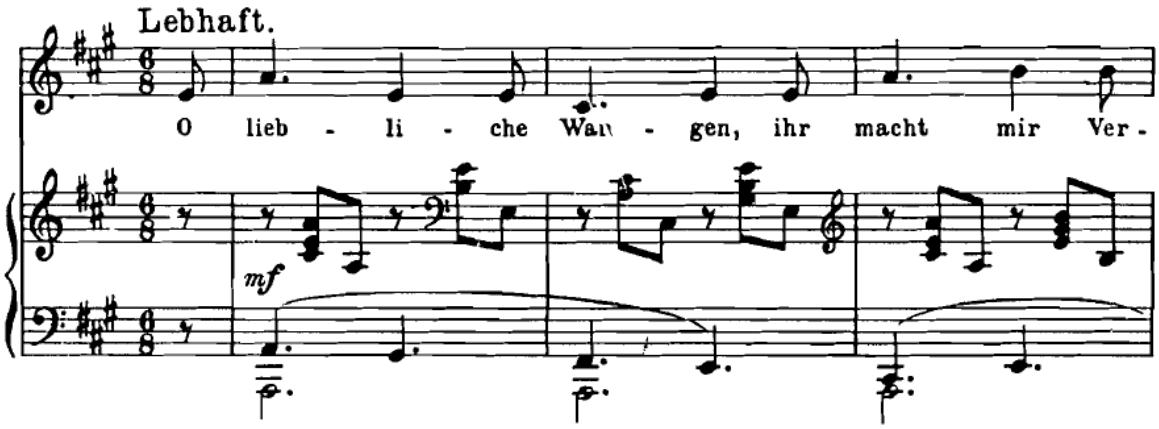

b. String Version

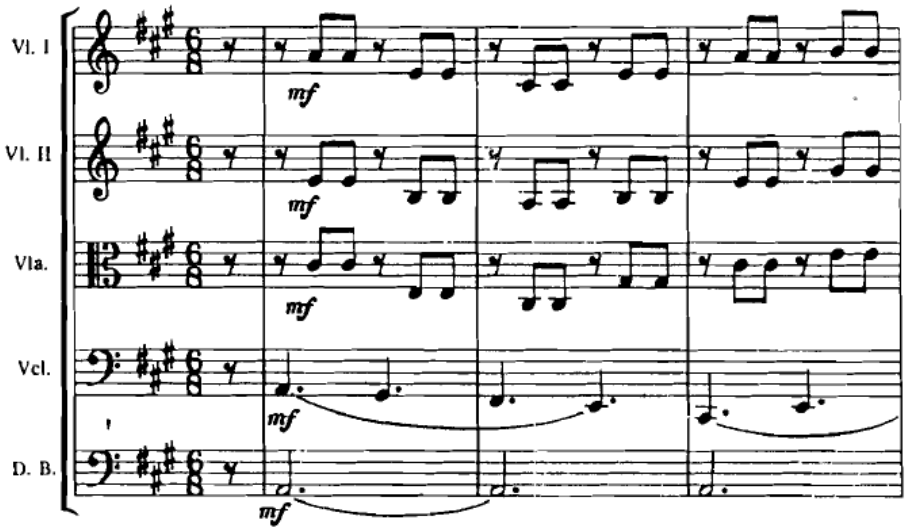

Repeated chords in the strings have the same effect as the piano version, but are more idiomatic, especially at this fast tempo.

Example V-43. Saint-Saens, L'Attente, mm. 1-3

a. Piano Version

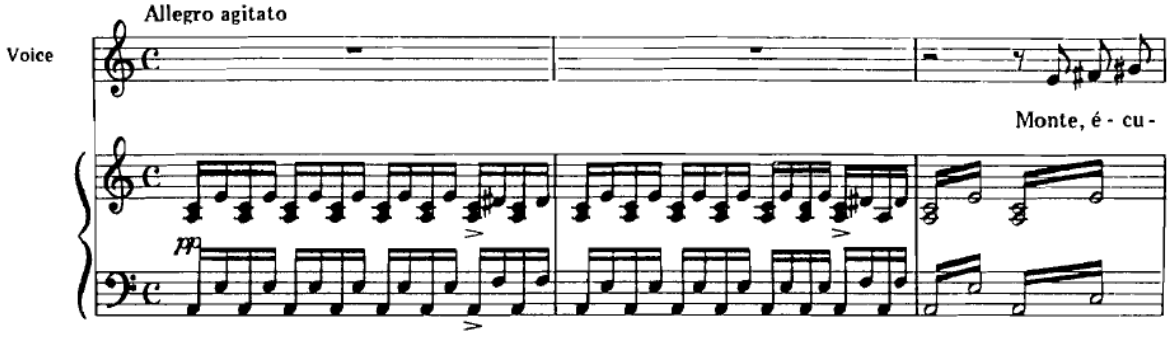

b. String Version

Vb.

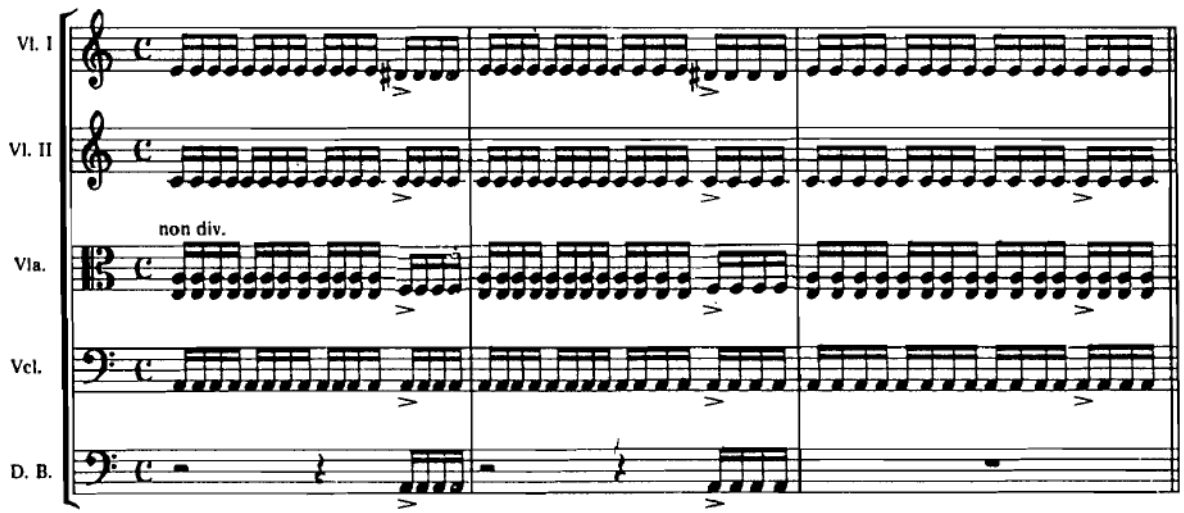

Mozart:

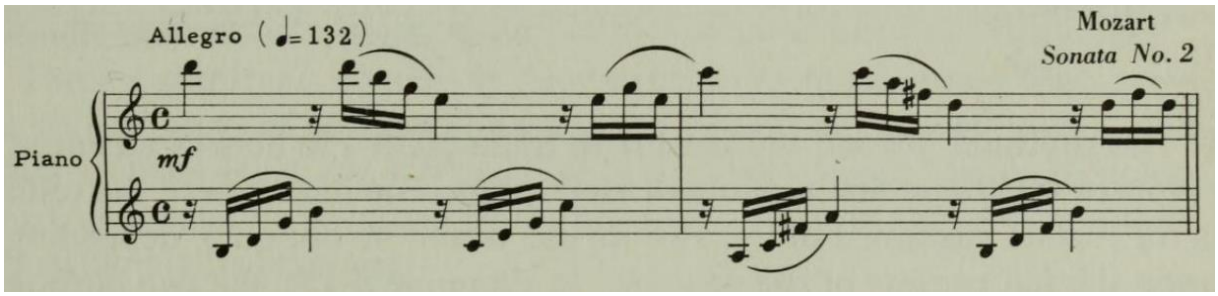

Vanuit bovenstaand voorbeeld van Mozart kunnen we een simpele herverdeling maken voor viool 1 en viool 2:

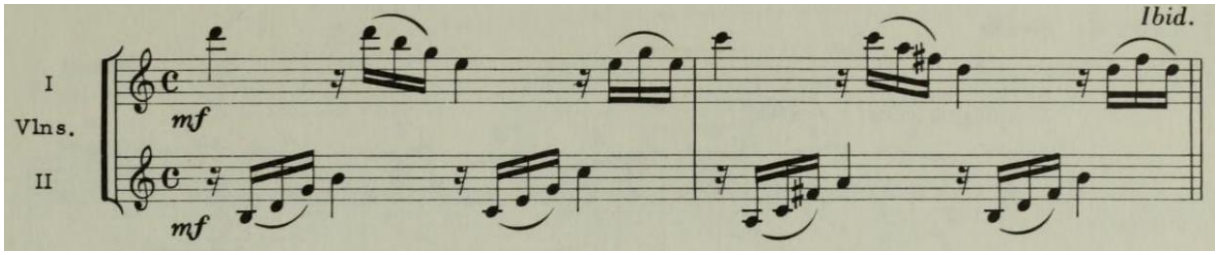

Of natuurlijk voor viool (1 of 2) en altviool:

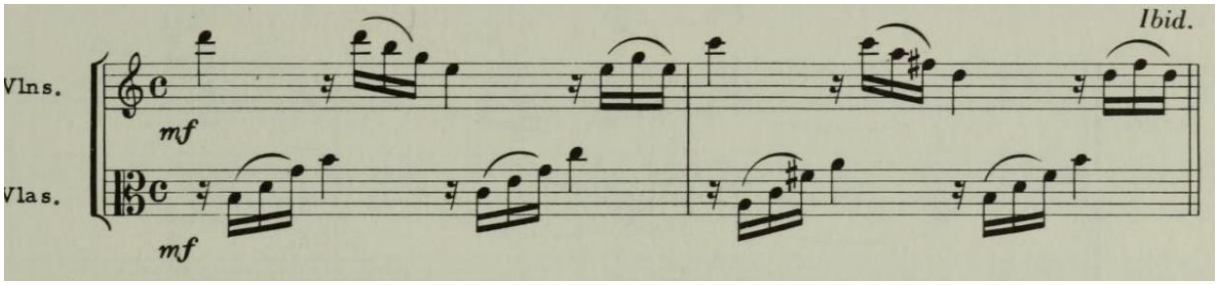

Een creatievere herverdeling is echter:

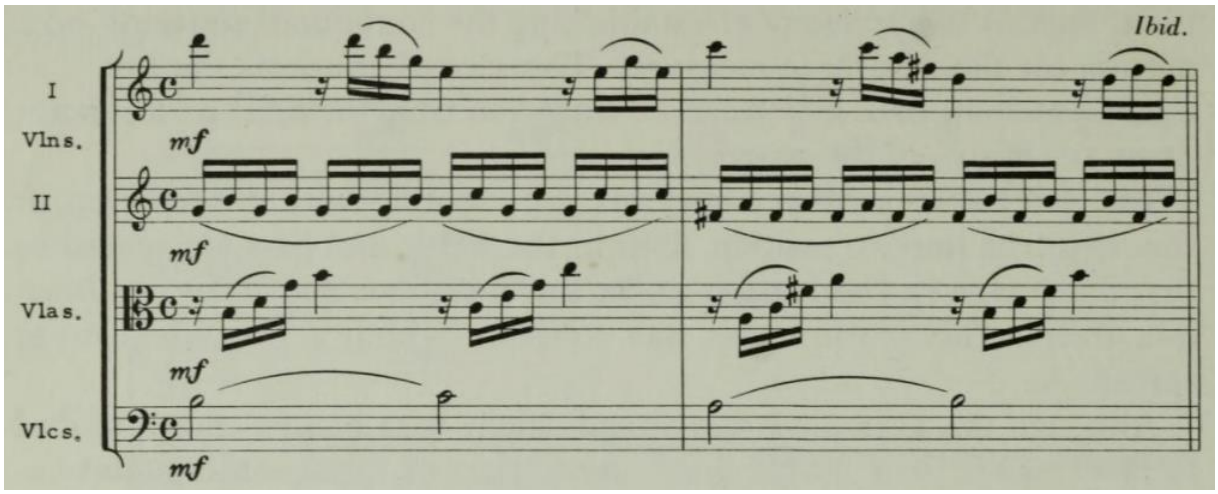

- De oorspronkelijke melodie blijft in viool 1;
- De tegenmelodie zit in de alt;
- Viool 2 versterkt de actieve ritmiek door simpelweg te alterneren tussen 2 akkoordnoten.
- De cello haalt de basnoot (van de linkerhand vd piano) er uit. Deze wordt nu een ‘zelfstandige’ noot. Wat eerst in de piano verstopt zat in de ritmiek, wordt nu een ‘hangende noot’.

Trekken we dit principe van ‘hangende noten’ door, kunnen we bv. ook de bovenste noot telkens laten hangen. Hier bv. in viool 1, waardoor de hoofdmelodie nu in de 2de viool terechtkomt:

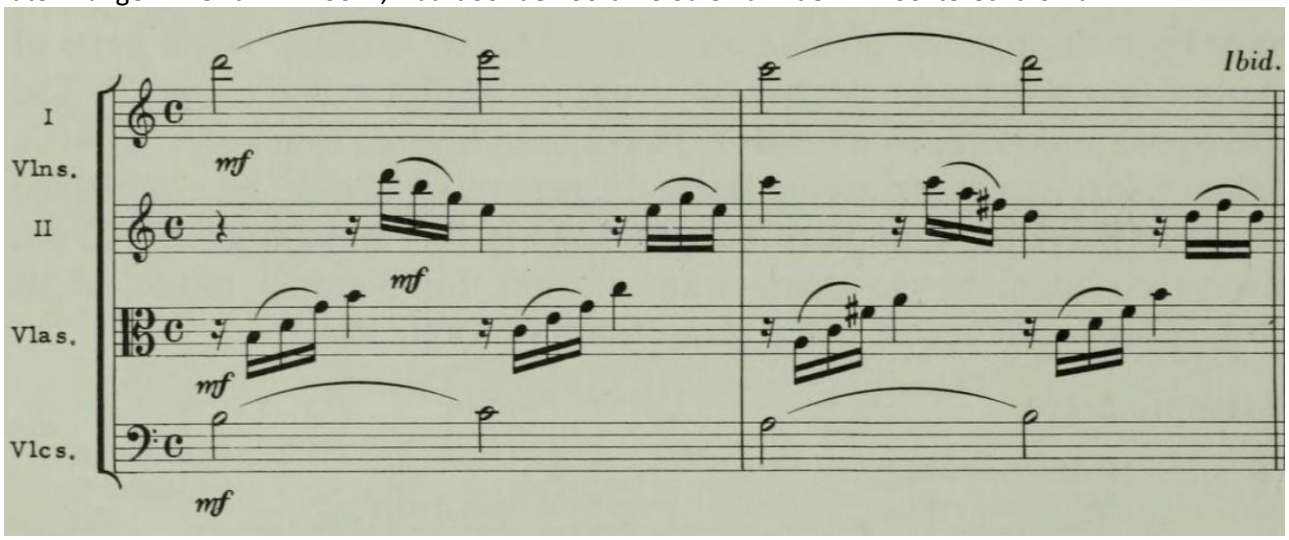

Een ander voorbeeld van omgaan met gebroken akkoorden, ditmaal in de rechterhand van de piano:

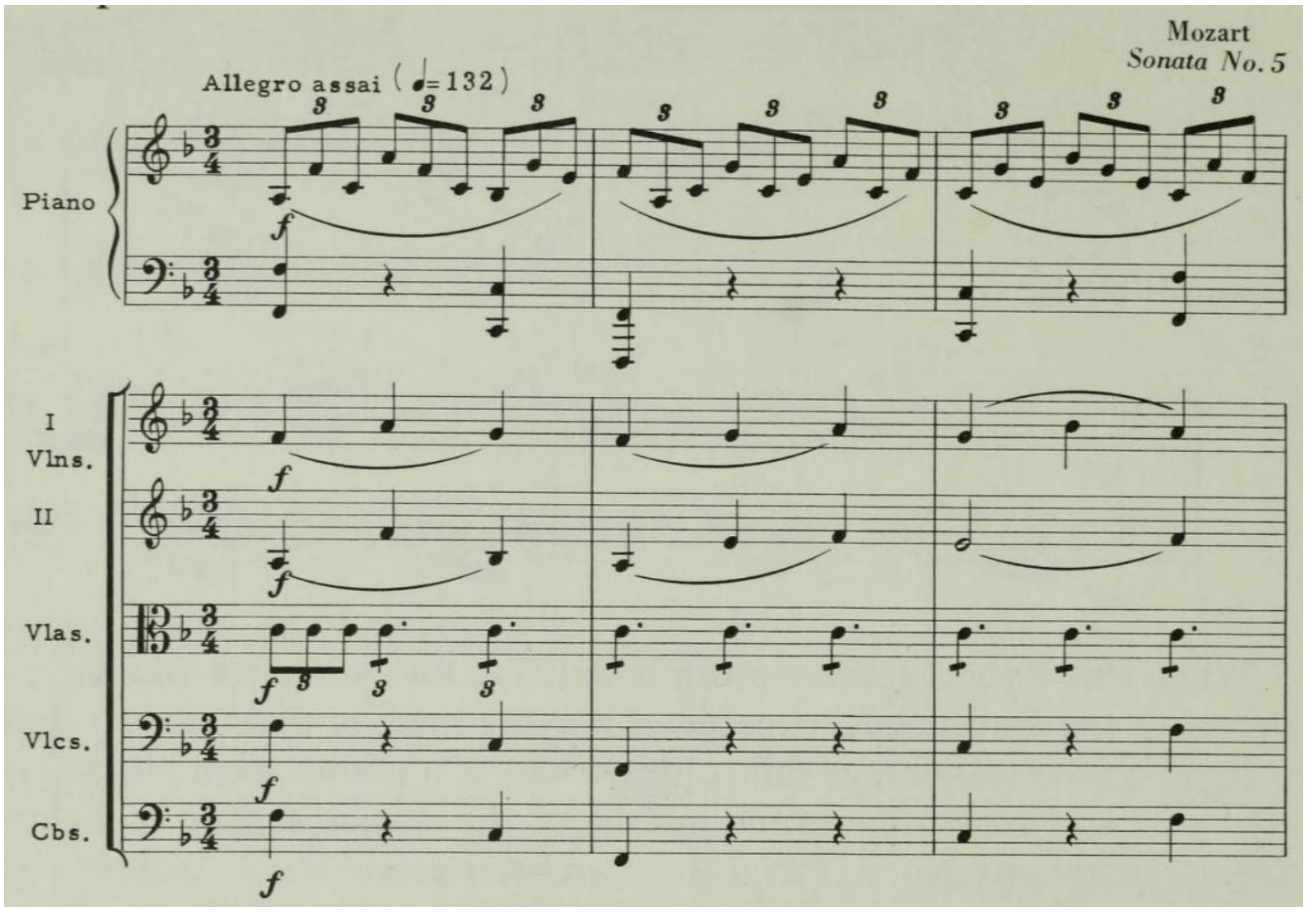

Een voorbeeld bij Beethoven:

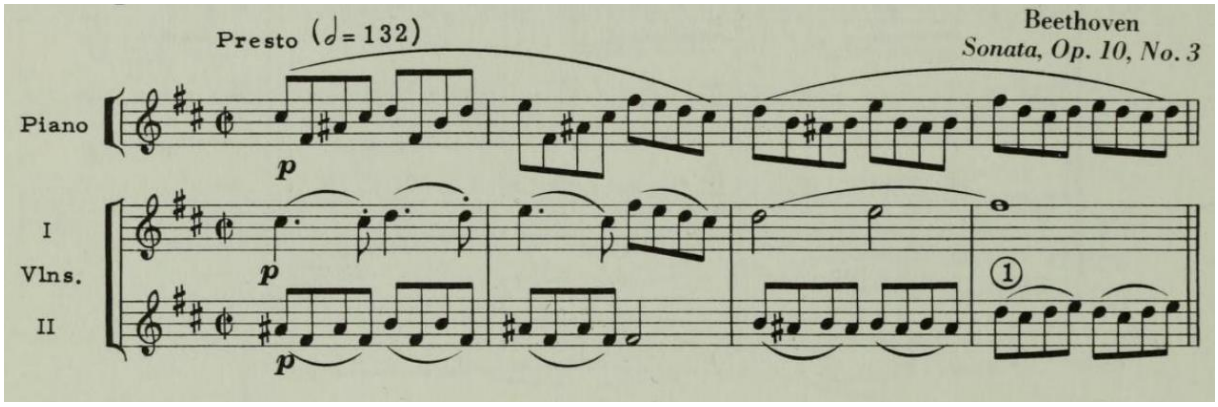

PIZZICATO

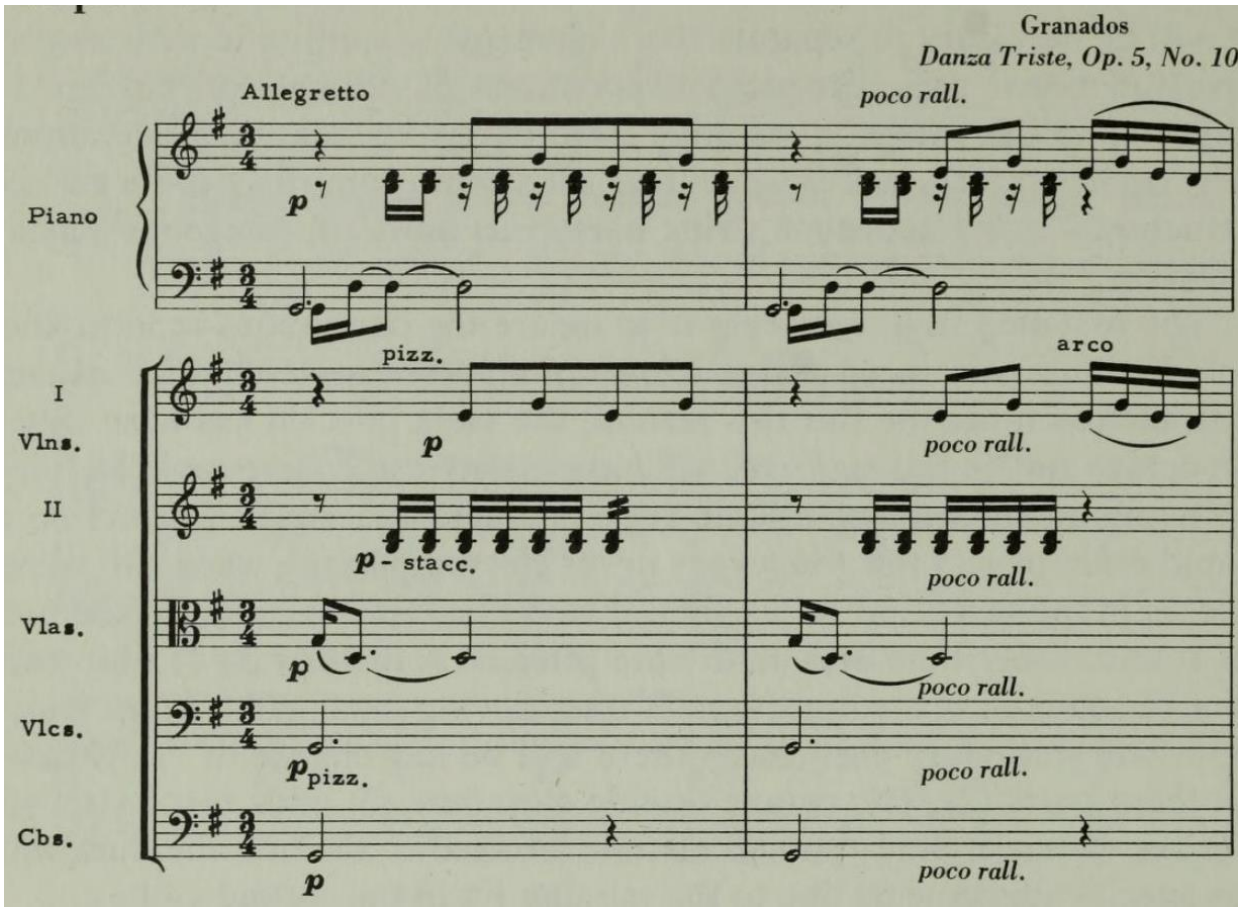

- Pizz. in de contrabas, maar niet in de cello!
- Pizz. in viool 1, niet in viool 2!

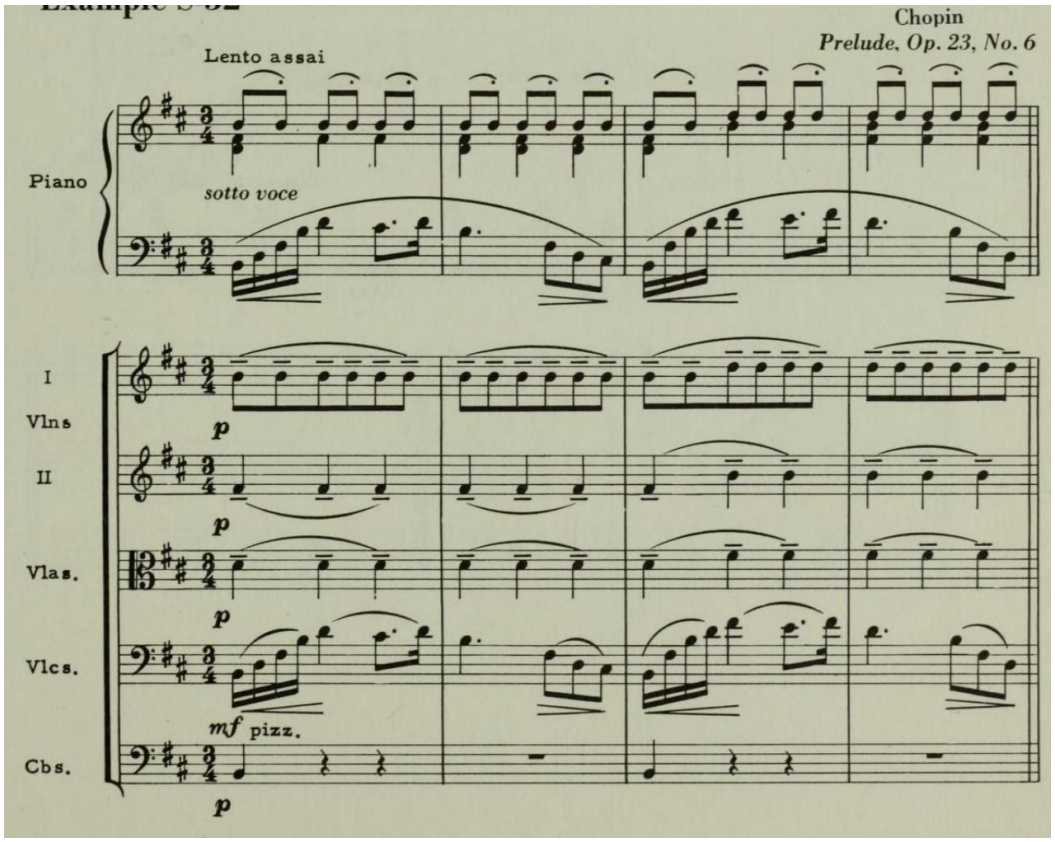

- De contrabas lanceert de boel met een pizz.

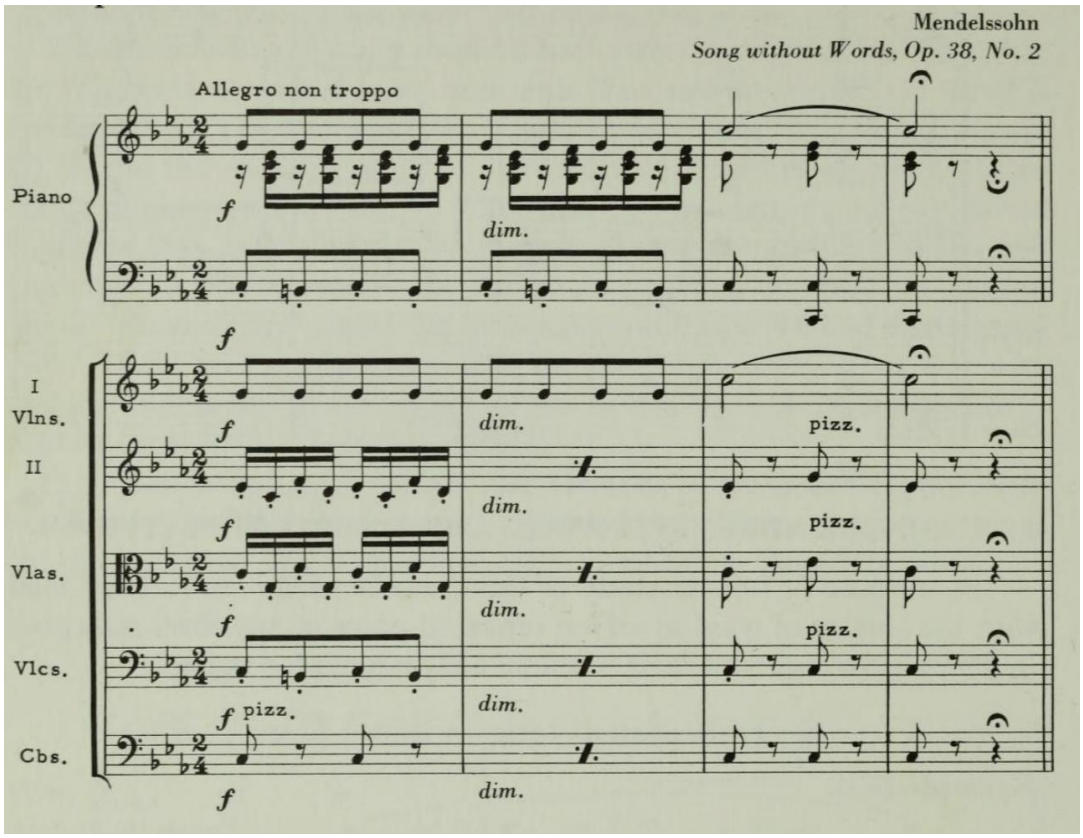

- Aanvankelijk alleen pizz. in de contrabas.
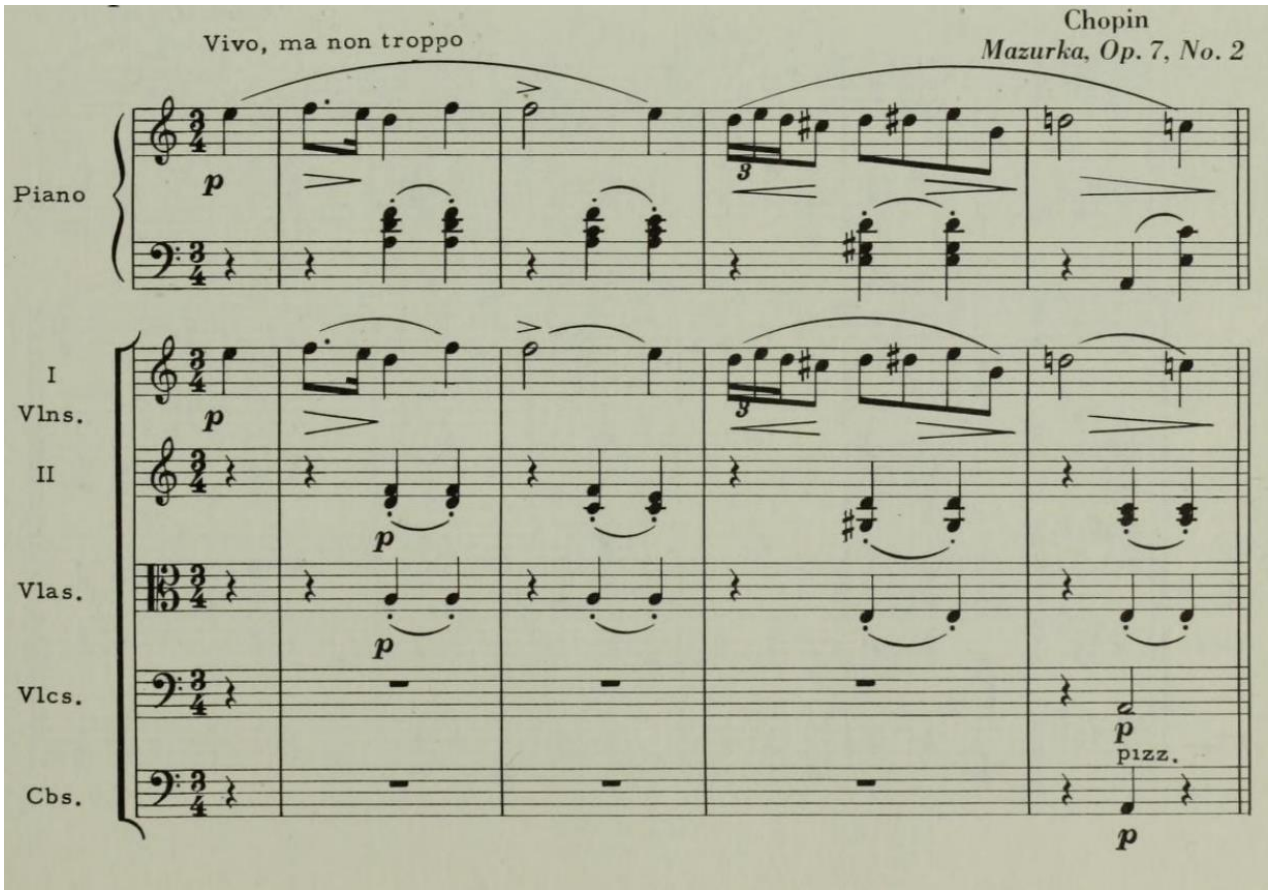
- Slotakkoord = uitgelezen moment voor pizz. bij allen behalve viool 1!